

De grote voorjaars schoonmaak:

Pas op voor wijze oma's

Het groen schiet de grond uit. De lente is inmiddels goed op weg. Met de lentekriebels komt vaak ook de behoefte aan een grote voorjaars schoonmaak: ramen en deuren open en eens even goed het huis (of kantoor) van boven tot onder schoonmaken. Of laten schoonmaken, want in deze periode zien we ook steeds vaker particulieren die voor één dag een schoonmaker of schoonmaakster willen inhuren voor een grondige poetsbeurt.

tekst: Marten Kops

Bloggers, journalisten en andere schrijvers spelen vaak in op de behoefte aan de grote voorjaars schoonmaak. Veelal met allerlei adviezen over hoe je thuis zelf natuurlijke en veilige schoonmaakmiddelen kunt maken. Ook wel bekend onder de noemer 'oma weet raad'. Maar let op: oma heeft geen toxicologie of chemie gestudeerd. Daarnaast is de informatie waarop zij zich baseert vaak flink gedateerd, waardoor er gevaarlijke situaties kunnen ontstaan. Vroeger was echt niet alles beter. Vroeger wisten we gewoon veel minder over de gevaarlijke eigenschappen van ogenschijnlijk natuurlijke en veilige stoffen.

Oma heeft geen toxicologie of chemie gestudeerd en haar kennis is vaak gedateerd.

EIGEN MENGSEL

De artikelen en blogs over de zogenaamde DIY-schoonmaakmiddelen (*Do It Yourself*) staan vaak vol termen als 'natuurlijk alternatief' of 'zonder chemische toevoegingen'. Hiermee wordt ingespeeld op hardnekkige misvattingen die leven bij het grote publiek: chemie, chemisch of synthetisch is eng en slecht. 'Natuurlijk' daarentegen is goed en veilig. Dus, zo denkt men dan, thuis met natuurlijke ingrediënten je eigen schoonmaakmiddel maken, is per definitie beter voor het milieu en de eigen gezondheid. In de meeste gevallen is echter juist het tegenovergestelde waar. Chemische stoffen, mengsels en dus ook chemische reinigingsmiddelen, moeten volgens de wet verplicht uitgebreid op veiligheid getest worden. Als de veiligheid van deze chemische middelen niet gegarandeerd kan worden, worden ze ook niet verkocht. Thuis willekeurig natuurlijke stoffen met elkaar mengen, kan juist voor gevaarlijke situaties zorgen.

TESTEN, TESTEN EN TESTEN

Fabrikanten van chemische of synthetische mengsels hebben vaak jarenlang onderzoek gedaan naar een goede en veilige

combinatie van stoffen voor het beste schoonmaakresultaat. De ingrediënten worden ingekocht bij bedrijven die de stoffen uitgebreid testen op veiligheid en deze specifiek beoordelen voor het gebruik in reinigingsmiddelen. Ze waarschuwen op het etiket voor eventuele gevaren (bijvoorbeeld: 'veroorzaakt ernstige oogirritatie') of raden bepaalde toepassingen af. Zo wordt er bijvoorbeeld gemeld dat je het product beter niet kunt gebruiken op aluminium oppervlakken.

Dan hebben we recepten voor natuurlijke, huisgemaakte schoonmaakmiddelen. Een veel voorkomend ingrediënt in dergelijke recepten is borax. Een stukje tekst uit een van de vele blogs en artikelen die borax aanraden:

"Borax? Ja borax! Het nieuwe, revolutionaire, natuurlijke schoonmaakmiddel waarmee je alles super schoon krijgt. Zonder chemische toevoegingen en nare kunstmatige luchtjes. Borax is een natuurlijk mineraal en het wordt al sinds vroegere tijden gebruikt om van alles in en om het huis schoon te maken. Met borax kun je al je spullen zeer diep reinigen en al het vuil tot op diepe lagen verwijderen. Het ideale schoonmaakmiddel dus!"

Chemische reinigingsmiddelen worden uitgebreid getest op veiligheid.

Let extra goed op fake news op sociale media over schoonmaken en denk goed na

Op basis van dit soort teksten zou je zeggen: waarom gebruiken we niet allemaal borax? Waarom gebruiken fabrikanten van reinigingsmiddelen het eigenlijk niet? Want het klinkt natuurlijk geweldig. Niets is minder waar. Er is namelijk een heel goede reden waarom borax niet gebruikt wordt: borax (opgelost in water) is namelijk reprotoxisch.

Dat wil zeggen dat het de vruchtbaarheid of de vrucht van een ongeboren kind kan schaden. De stof is daarom zelfs bij wet verboden voor gebruik in

consumentenproducten. Voor de rest klopt de tekst uit de blog: het is een natuurlijk mineraal dat vroeger (toen de toxische eigenschappen nog niet bekend waren) veel gebruikt werd als schoonmaakmiddel. Dus net als dat vroeger niet alles beter was, is 'natuurlijk' ook niet altijd beter.

VERTROUW OP WETENSCHAP

Let dus extra goed op *fake news* op sociale media over schoonmaken en denk goed na voordat je zelf een schoonmaakmiddel gaat maken. Ook de meer onschuldige recepten, bijvoorbeeld met azijn, zijn niet zonder risico. Als een fabrikant namelijk azijn(zuur) gebruikt in zijn middel, zal hij al snel op het etiket moeten waarschuwen voor de irriterende of bijtende eigenschappen van azijnzuur (met name voor de ogen). Er zijn slechts weinig bloggers die dit soort waarschuwingen geven als ze adviseren om zelf met azijn aan de slag te gaan. Ons advies: vertrouw en geloof de wetenschap en wetgeving, en neem advies van bloggers op internet met een korreltje natriumchloride. •••

De auteur van dit artikel, Marten Kops, is verbonden aan de NVZ

Advertentie

MIDDELEN MAKEN in het kort

- Zelf schoonmaakmiddelen maken is gevaarlijk
- Chemische middelen worden uitvoerig getest op veiligheid
- Een voorbeeld van een niet veilig middel is borax
- Ook de meer onschuldige recepten zijn niet zonder risico
- Boodschap: vertrouw op de wet en de wetenschap

 Digitaal:

- www.nvz.nl